

Differtatio Academica,

Cogitationes sistens

De

*Libertate Græcis callide a
Romanis oblata;*

Quam

Conf. Ampl. Fac. Philos. in Reg. Acad. Aboënsi,

Præfide

*Mag. HENRICO GABRIELE
PORTHAN,*

*Eloqu. Professore Reg. & Ord. Reg. Acad. Litt. Human.
Hist. & Antiquitt. Membro.*

Pro Gradu

Publico subjicit Examini

MATTHIAS ENEGRÉN,

Ostrobotniensis,

In Auditorio Majori die XIV Junii A. MDCCXCIV,

H. A. M. S.

ABOÆ,

Typis FRENCKELLIANIS.

IN
SACRAM REGIAM MAJESTATEM
SPECTATÆ FIDEI VIRO,
JUDICI TERRITORIALI
TERRITORII KORSHOLMENSIS MERIDIONALIS,
AMPLISSIMO ET CONSULTISSIMO

D:no HERMANNO ROSS,

*H*as pagellas sacratas voluit, debuit

AMPLISSIMI ET CONSULTISSIMI NOMINIS SUI

Cultor devotissimus

MATTHIAS ENEGRÉN.

§. I.

Alias inter res ad doctrinam utilem posteritati præbendam comparatas, quas Historia expendendas offert, singularem meretur attentionem propensio illa atque studium, quo civitates potentiores auxilium vicinis, aut ad Principum contra libertatem civium suorum conatus reprimendos, aut ad vim Regum populorumque opibus valentiorum tempestive prohibendam, obtulisse reperiuntur. Negari quidem non potest, causas hujus studii plerumque satis apertas atque perspicuas sese offerre; sed interdum tamen paullo obscuriores atque implicatiores obveniunt. Consilio potius suam potentiam augendi, & aliorum populorum, imprimis æmulorum suorum, vires frangendi, quam amicitiae, benevolentiae & commiserationis motibus hæc conamina vulgo deberi, haud difficile est intellectu. Labores, sumtus & pericula pro aliis, privati etiam mortales ægrius suscipiunt; multo minus hoc de civitatibus earumque rectoribus facile credas. Quod Historia luculentissime confirmat. Imprimis cum Reges Principesque quos dominationi suæ amiciores, quam aliorum libertati atque jurebus fuisse scimus, vindices tamen defensoresque libertatis Civitatum vicinarum acerrimos atque amicissimos sese venditasse videmus, eamque quam apud cives suos tanquam morbum imperii

imperii gravissimum, contagionemque pestiferam omni nisu opprimere allaborarunt, apud vicinos suos tanquam sacram salutis anchoram, privilegium hominum pulcherrimum, jusque eorum sanctissimum tueri, ejusque amorem alere ac inflammare studuerunt; quid spectaverint & secuti sint, fugere potest neminem. Hoc enim consilio gentes illas liberas, funesto illis dono offerendo, & tanquam esca hamo imposita fallendo, se facillime in servitutem esse redacturos sperarunt. Sub amicitiae igitur specie obicem harum Civitatum incremento, fomentum discordiarum & turbarum perpetuum, compedes virium unioni atque usui molestissimos sese objecisse, adhibuisse, impegisse existimarunt. Qualium consiliorum, eventuumque quos habuerunt exempla, & antiquior & recentior aetas tot tamque luculenta exhibet, ut ea proferre necesse haud videatur. Quis enim v. g. Polonicae libertatis, diu a vicinis Monarchis diligenter assertae & vindicatae, ignorat Historiam? Quae igitur omnia admirationem excitare, nullo modo debent. Civitates autem liberas, quibus ipsis libertas sua adeo cara grataque fuit, ut pro ea acerrime pugnarent, vitamque potius quam eam amittere vellent, aliis tamen gentibus eandem, animo non amico & sincero, sed fallaci & inimico, uti donum periculosum ac perniciosum obtulisse, restituisse atque conservasse; id videri mirum debere, merito putes? At hujus tamen rei exempla Historia praebet nec pauca, nec dubia. Licet enim haud negemus, rationem amicitiae atque benevolentiae, liberos populos nonnunquam impulisse, ut pro libertate aliorum defendenda ac vindicanda laborarent atque pugnarent: quales conatus erant Atheniensium & Eretrienarium pro Ionum libertate contra Persas defendenda, Corinthiorum pro Syracusanis in libertatem vindicandis &c. adhibiti; certum tamen est, eosdem Athenienses, posterioribus temporibus, non minus ad Persarum formidolosam sibi potentiam frangendam, Graecosque Asiaticos non solum propugnaculi instar illis oppositi munientes, sed eosdem etiam sibi adjungendos, imo subjiciendos, quam

quam ad horum libertatem juraque tuenda, consilia sua retulisse. Unde conatus Ægyptiorum quoque & Cypriorum, Perlicum excutere jugum conantium, Regesque suos sibi creantium, adjuvare non negligebant. Romanos autem simili consilio, æmulatorum scilicet suorum infirmendorum, sui que imperii extendendi causa, Principibus ac populis, a vicinis potentioribus oppressis, auxilia studiose tulisse, plurima luculentissimaque evincunt exempla. Quo eodem studio ducti, non modo ad eas Græciæ civitates, quæ Macedonum jugo oppressæ tenebantur, horum dominationi eripiendas magnam vehementemque adhibuerunt operam; sed etiam cuique earum libertatem, Græcis tantopere dilectam, donarunt: quod summi instar beneficii, & uti benignitatis honestissimæ, liberalissimæ atque laudatissimæ documentum luculentissimum, ab his summa lætitia elatis, æstimatum & celebratum fuisse, constat. Insigne hoc factum, causasque ejus & consilium paucis considerare, tirocinium aliquod edituri Academicum, jam instituimus; summa quasi attigisse capita contenti, quod diligentius rem pleniusque persequi, neque vires, neque tempus, neque facultates permittunt.

§. II.

Res Romanorum in immensum auctas, virtutibus hujus populi, fortitudini, frugalitati, prudentiæ, constantiæ aliisque bonis artibus deberi, egregii qui gesta ejus ad posteros prodiderunt scriptores, uno ore testantur. Neque negari potest, luculenta præstantissimaque harum rerum exempla haud pauca exstare: neque sine illis adjumentis tale tantumque imperium nasci conservarique tamdiu potuisse, quis facile contendat. Sed sola tamen virtutis ope, non semper ad ingentem illam quam nactus est potentiam, hunc populum fuisse grassatum; verum injuriis etiam, dolis & calliditate usum (quibus artibus multum valuit) hunc apicem attigisse, attentos gestorum suorum

rum lectores fugere minime potest. Inter quas artes referre
 haud dubitamus, consilium quo sese portum atque refugium
 gentium oppressarum venditavit, easque sibi ita ubique conci-
 liare, *magisque igitur dandis quam accipiendis beneficiis*, ut
 SALLUSTIUS scribit, *amicitias parare*, studuit. Fieri enim
 non potuit, quin Romani, ita se gerentes, plurimos sibi de-
 vincirent amicos atque fautores, Principesque & populos im-
 becilliores ad suum contra potentiores patrocinium amplecten-
 dum, allicerent: qua arte & his hostes fuscitabant, & sibi
 copiam rebus eorum, quoties videretur, sese ingerendi, com-
 parabant. Ita autem his illecebris & sua cupiditate, præsen-
 tium metu periculorum futurorumque spe commodorum oc-
 cæcatæ, in laqueos sibi intentos gentes multæ irruebant, ut
 apertam non viderent fraudem, qua Romani populos a domi-
 natione aliorum non nisi eum in finem liberabant, ut eorum
 ipsi mox arbitri ac domini fierent, atque tandem eos vecti-
 gales sibi redderent. Officia igitur illa aliis gentibus præsti-
 ta, ad suum augendum imperium, non ad libertatem aliorum
 bona fide defendendam, tendebant. Ac facile deinde fuit,
 studio curaque ad controversias gentium sociarum aut compo-
 nendas, aut dijudicandas oblatis, auctoritatem Romanorum
 sensim magis magisque in illas augere, atque ita tandem con-
 stituere, ut instar provinciarum illæ, nullo jam resistere au-
 so, tractarentur. Quæ sane libertatem veram restitutam illis
 haud fuisse, sed in aliam sæpe graviores servitutem esse præ-
 cipitatas, apertissime demonstrant. Hujusmodi exempla plu-
 rima Annales subministrant; quorum pauca commemorasse,
 sat erit. Ita Civitatum Sicularum, quas primo bello Punico
 contra Carthaginienses Romani tutabantur, conditio ea re o-
 lim melior haud reddebatur; nam omnis Sicilia provincia
 tandem facta fuit Romana: quæ dominos itaque mutabat, do-
 minatione non liberabatur. Idem Hispaniæ ac Africæ urbi-
 bus ad Romanorum opem confugientibus, contigit. Virtus
 itaque Romanorum, & tantopere celebrata animi magnitudo
 atque

atque liberalitas, propius spectatae, multum de pretio suo amittunt. Ac interdum turpiter adeo hic populus se gessit, ut Romana fides, culpatae a se Punicae melior haud appareret. Sed ad Graecos revertimur,

§. III.

Præstitum his a Populo Romano beneficium, cum Graeciae Civitatibus a Tyrannorum suorum & a Macedonum dominatione liberatis, post victum apud Cynoscephalas Philippum, immunibus esse suisque uti legibus permetteret, tantum Graecis visum fuit, tanta lætitia, tanta exultatione ab iis excipiebatur, ut cum in ludis Isthmicis primum promulgaretur, animo haud temperantes, vix esse mentis compotes viderentur. Effusam hanc eorum lætitiā, & POLYBIUS (*Legat. IX Historiar. T. IV. C. XXIX. p. 100-104 Ed. Schweighæuser. Lips. 1790, 8.o*) & qui eum pressio pede sequitur LIVIUS (*Hist. L. XXXIII. C. XXXII sq.*) vivide describunt. Sufficit hujus verba attulisse. "Præco cum tubicine, ut mos est, in mediam arenam, unde solemni carmine ludicrum indicari solet, processit, & tuba silentio facto, ita pronunciat: „*Senatus Romanus & T. Quintius Imperator, Philippo Rege Macedonibusque devictis, liberos, immunes, suis legibus esse jubet Corinthios, Phocenses, Locrensesque omnes, & Insulam Eubæam, & Magnetas, Thessalos, Perræbos, Achæos, Phthiotas.* Percenluerat omnes gentes, quæ sub ditione Philippi Regis fuerant. Audita voce præconis majus gaudium fuit, quam quod universum homines caperent. Vix latius credere se quisque audisse: alii alios intueri mirabundi, velut somnii vanam speciem: quod ad quemque pertineret, suarum aurium fidei minimum credentes, proximos interrogabant. Revocatus præco, quum unusquisque non audire, sed videre libertatis suæ nuncium averet, iterum pronunciaret eadem. Tum ab certo jam gaudio tantus cum clamore

C 3

plausus

6

„plausus est ortus, totiesque repetitus, ut facile appareret,
„nihil omnium bonorum multitudini gratius, quam libertatem
„esse. Ludicrum deinde ita raptim peractum est, ut nullius
„nec animi nec oculi spectaculo intenti essent. Adeo unum
„gaudium præoccupaverat omnium aliarum sensum volupta-
„tum. Ludis vero dimissis, cursu prope omnes tendere ad
„Imperatorem Romanum: ut ruente turba in unum, adire,
„contingere dextram cupientium, coronas lemniscosque jaci-
„entium, haud procul periculo fuerit. Sed erat trium ferme
„& triginta annorum, & quum robur juventæ, tum gaudium
„ex tam insigni gloriæ fructu, vires suppeditabant. Nec præ-
„sens omnium modo effusa lætitia est; sed per multos dies
„gratis & cogitationibus & sermonibus revocata: Esse ali-
„quam in terris gentem, quæ sua impensa, suo labore ac pe-
„riculo, bella gerat pro libertate aliorum; nec hoc finitimis,
„aut propinquæ vicinitatis hominibus, aut terris continenti
„iunctis præstet; maria trajiciat, ne quod toto orbe terrarum
„injunctum imperium sit, & ubique jus, fas, lex, potentissima
„sint. Una voce preconis liberatas omnes Græciæ atque A-
„siae urbes. Hoc ipse concipere audacis fuisse animi: ad ef-
„fectum adducere virtutis & fortunæ ingentis.” Quæ adhuc
auget & amplificat PLUTARCHUS in *vita Flaminii*: §. 10.
Ed. *Reisk.* (Lips. 1775, 8.o). Nec intra primum motum lu-
xuriantis lætitiæ sese continuerunt. Addit APPIANUS: *Sta-*
tuas etiam Imperatori Romano erigendas oppidatim decrevis-
se; Legatosque cum aureis coronis in Capitolium venisse,
qui publice gratias agerent, & in tabulas sociorum Romani
populi nomina Civitatum suarum inscriberent. (Excerpt.
Libri IX de reb. *Maced.* C. VII. 2. p. 515. Vol. I. Ed.
SCHWEIGHÆUSERI, Lips. 1785, 8.o). Cumque ultimam quasi
operi suo manum Proconsul Romanus imponeret, *Acrocorin-*
thi quoque, Chalcidis & Demetriadis præsidia Romana de-
ducturum atque in Italiam sese omnem exercitum reportatu-
rum, in conventu Legatorum totius Græciæ, Corinthi edicto,
publice

publice pollicitus fuisset, non sine manantibus otanibus gaudio lacrimis auditum, LIVIUS docet. (l. c. Lib. XXXIV, Cap. 49 & 50). Quam gloriam *Quintio* etiam ipsi maiorem visam, quam aliam omnem ex rebus a se gestis redundantem, PLUTARCHUS asserit, atque argumentis demonstrare nititur.

§. IV.

Hæc igitur Græcorum lætitia quam iusta fuerit, quamque generosum & sincere præstitum iis a Romanis beneficium, jam expensuri; primum haud quidem negamus, non inanem prorsus aut intempestivam illam fuisse, respectu ad conditionem suam proxime præcedentem habito, cui donata illis jam libertas sine dubio præferenda erat. Macedonum enim iugo hætenus pressi, aut a tyrannis afflictæ illorum patrocínio nixis, respirandi quoddam saltem nacti sunt intervallum; quo paullo etiam diutius, rectius certe svaviusque uti iis licuisset, si consiliis monitisque *Quintii* saluberrimis parere novissent (*): ita ut nimis severum credas iudicium ROLLINI, (*Hist. Anc. T. VIII. L. VII. p. 392*), gaudium illud *stupidum* fuisse, asserentis. Verba ejus sunt: *On peut dire que les Grecs alors se livrèrent à une joie stupide*. Cum vero libertatem hanc suam aut constantem, ab omni exteriori auctoritate immunem futuram haviolarentur, aut ex vera sincera

(*) "Libertate modice utantur; temperatam eam, salubrem & singulis & civitatibus esse; nimiam & aliis gravem, & ipsis qui habebant, effrenatam & præcipitem esse. Concordiæ in civitatibus, principes & ordines inter se, & in commune omnes civitates, consulerent. Adversus consentientes nec regem quemquam satis validum, nec tyrannum fore. Discordiam & seditionem omnia opportuna insidiantibus facere, quum pars quæ domestico certamine inferior sit, externo potius se applicet, quam civi cedat." LIVIUS l. c. C. 49.

que benignitate & sibi benefaciendi affectu, a Romanis concessam autumarent; parum utique acute judicabant, animoque valde fallebantur. Nam primo mores eorum ita erant corrupti, factionum studia inter illos tam vehementia ardebant, inimicitiaque & invidia inter multas civitates adeo inveteraverant, ut tranquillitate, concordia & libertate diu fore fruturas, verisimile videri haud posset; eademque res impeditura erat, ne vires unquam in communem defensionem sincere & studiose conjungerent. Quamobrem non potuit non brevi evenire, quod contigit, ut Regum vicinorum partim inter se, partim contra crecentem nimis Romanorum potentiam moliminibus, mox immiscerentur, ejusque imperio qui superior ex bello discesserat, parere cogerentur. Unde materia obrecuperatam libertatem impense lætandi, hoc intuitu admodum exigua fuit: utpote qua diu gavisuri non erant. Sed specie præsentis boni capti, instabilitatem & fragilitatem ejus non cogitabant.

§. V.

Ad Romanorum jactatam tantopere & a suæ gentis & a Græcis scriptoribus beneficentiam, Achivis hac occasione præstitam, quod attinet; magnas admodum laudes non mereri, utpote non tam a vera benignitate & generositate animi, quam a callido suarum rerum augendarum studio profectam, facili intelligitur negotio. Primum enim quantum lucrum ex ipsa hac laude generositatis & beneficentiæ, mentita licet, sed speciosa tamen, atque falso suo splendore Græcorum oculos præstringente, reportaverint, satis docet PLUTARCHUS l. c. §. 12 scribens: "*Qvinctio vero & Romanis ob eorum in Græcos merita, non ad laudes modo relata gratia, sed ad fidem etiam apud omnes mortales & imperium est merito progressa.* Neque enim accipiebantur modo Imperatores eorum, sed & accercententes & evocantes illos, fidei se committebant,

bant: neque populi solum & Civitates, sed & Reges quoque
 „ab aliis violati regibus, decurrebant ad illorum præsidium.
 „Unde brevi omnia iis paruere.” Ex simulata itaque hac li-
 beralitate multo plus lucrati sunt commodi, idque sine bello
 atque armis, quam si Græcos vi mox sibi parere coëgissent.
 Deinde callido hoc consilio, ad Macedonum potentiam & in
 præsentem vehementer frangendam, & ad futuram virum sua-
 rum vel restaurationem vel amplificationem impediendam, effi-
 cacissimam inibant rationem. Post Carthaginensium enim o-
 pes oppressas, ultra tendentibus, & Græciam Orientisque re-
 gna potestati suæ subicere meditantibus, Macedonicum impri-
 mis imperium, obstare videbatur, quod cum ob antiquam
 gloriam, tum ob hodiernas etiam vires (*), quas Rex Philip-
 pus confirmaverat & auxerat, formidolosius quam cætera pu-
 tabant. Quum igitur ab una parte Græcorum cum Macedo-
 nibus veteres ac perpetuæ inimicitiae, qui nihil intentius mo-
 liebantur, quam ut Civitates Græcas suo sensim jugo submit-
 terent, paratam sibi opportunitatem offerrent, his conciliandis
 hostem contra Macedonas his admodum incommodum sibi adjun-
 gendi & sustinendi, quam arripere haud neglexerunt; ab al-
 tera Philippum præcipuo potentiae suæ subsidio privabant.
 Namque quamprimum se libertatem Græcorum contra Mace-
 donas tutaturos profitebantur; fieri non potuit, quin illi qui-
 bus hæc maximi semper pretii visa fuit, & de qua a majori-
 bus suis contra Persas defensa vehementer gloriabantur, ad
 liberatorum suorum partes mox transirent: quo ipso Philip-
 pus insigni illo privabatur auxilio, quod Græcia ei suppedita-
 verat, cujus opes Plutarchus vocat *nervos belli diuturnio-
 ris, promptuarium, refugium, organum denique Pbalangis
 Macedonici*. l. c. Unde, licet ipse nihil lucrari in præsentem popu-
 lus Romanus videretur, hoste tamen præcipuo quasi enervato,
 facilem sibi in posterum dominationis extendendæ viam munie-

B

bat

(*) Cfr. JUSTINUS Hist. L. XXX C. 3, & ROLLIN l. c. p. 392 sq.

bat. Græcia ipsa, quæ non modo cum Macedonibus conjuncta, sed etiam sola inter se unita negotium facessere Romanis, subjugare illam conaturis, potuisset; dono libertatis sibi gratissimo fascinata, in facilem his prædam cessit. Opportunitas, hoc facto, optima Romanis parabatur Civitatum Græcarum consiliis se immiscendi, omniumque rerum gravium arbitrium sibi vindicandi. Facile enim videbant, futurum id quod evenit, ut libertate restituta, vehementes orirentur inter Græcos discordiæ; ad quas sedandas Romanos adhibere necesse foret. Qui qua fide illas composituri essent, in promptu est ad judicandum: eaque omnia Historia satis illustrat. Vid. POLYBIUS l. c. L. XXIV C. X, L. XX C. I, L. XXV C. I sq. (Legat. 51, 53, 58) &c. LIVIUS L. XXXVIII C. 30-33 &c. Cfr. ROLLIN l. c. (*Reflexion sur la conduite des Romains &c.*). Amicitia Græcorum tamdiu Romanis curæ fuit, aut esse videbatur, quamdiu Macedoniæ opes florentes erant; qua vero subacta, dominationem asperam in illos exercere haud dubitabant. Cujus rei exemplum principes Achæorum in Italiam post superatum Persen imperiose evocati, mox præbebant luculentum. Vid. LIVIUS L. XLV C. XXXI. Magis vero adhuc superbum animi sui in *socios suos* dabant documentum, cum legatis ad lites inter Lacedæmonios & Achæos componendos in Peloponnesum missis, mandarent, ut societatem solverent Achaicam: qua dissoluta, dubium non erat, quin omnes Græci (Ætolorum viribus jam antea protrititis) obsequi imperio suo necesse haberent. Quæ quidem res eum eventum habuit, ut Corintho deleta tota Græcia in formam provinciæ Romanæ redigeretur. Officia igitur in Græcos collata, quo consilio quoque animo his præstita fuissent, luculenter apparuit.

§. VI.

Circa quos mores consiliaque Romanorum, tantum licet studium tantamque admirationem libertatis professorum, stupere haud

)   II   (

haud oportet. Nam libertatem æque ac reliqua bona, quæ
genti alicui ipsi maximis sunt in deliciis, in alijs tamen, præ
invidia & dominandi cupidine, animo haud æquo ab eadem
spectari, sæpe videmus; quod a Romanis factum esse, quorum
civitas a primo mox initio nil nisi bella, dominationem &
immoderatum imperii proferendi studium spirabat, minus etiam
haberi mirum debet. Neque quod libertatem ipsi deperibant,
impedire potuit, quominus cernerent, ad vires populi non tam
conjungendas, quam dissociandas, eam sæpe pertinere? ubi
nimirum discordia invaluit, & studium partium animos civi-
um fascinavit, sibi quæque invicem infestos reddidit, ita ut alte-
rius partis consiliis altera omni conatu obsistat, publicæ sa-
lutis nulla aut exigua plerumque habita ratione. Talem au-
tem discordiam, ad quam levitas & fervor ingenii Græcos per
se, in tanta morum corruptione, reddebant pronissimos, non
fovere Romanis haud fuit consilium: cui quidem excitandæ
& alendæ libera imperii constitutio faciliorem atque locuple-
torem semper præbet opportunitatem. Præterea, nec sana
integraque fuit libertas, talisve qualem sapientiores Romani
suam esse cupiebant, illa quam Græcis tam liberaliter offere-
bant atque tradebant, sed turbida, cæca, corrupta: quam
brevis servitutem & exitium iis esse parituram, probe scie-
bant. Nec rarum est inter mortales, ut, quod sibi commodo,
recte illo uti doctis (quod facile de se quisque judicat), fore exi-
stiment, id alijs animo nocendi, ut infanti gladium, porri-
gant: atque ex subdola ac simulata hac gratificandi voluntate
apud illos etiam laudem quærant. Græcis autem eo tempore acci-
dit, quod Civitatibus infirmioribus, inter potentiores rivales
interjectis, omni ævo experiri necesse fuit: ut sive huic sive
illi sese parti adjunctes (nam medijs se gerere neque vel
cupientibus plerumque permittitur, nec tutissime semper hac
via ad metam pervenitur), sive ocius sive tardius victori in
prædam cederent. Nam quod vulgo præcipitur, ut ad æqui-
librium inter contententes vicinos constituendum omnes vires
confe-

conferant; id recte quidem consulitur, sed haud facile semper est factu. Atque in his, ut in aliis rebus humanis, fortuna, sive rectius Divina regens cuncta atque gubernans Providentia, dominatur, mortalium consiliis omnibus superior atque potentior.

